

Zitting 1981–1982

17 164

Protocol tot wijziging van artikel I van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof; Brussel, 10 juni 1981

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ter griffie van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 10 november 1981. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 10 december 1981.

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 6 november 1981

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Nederlandse en de Franse tekst over te leggen van het op 10 juni 1981 te Brussel tot stand gekomen Protocol tot wijziging van artikel I van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof (Trb. 1981, 159).¹

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. van der Stoel

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

TOELICHTENDE NOTA

Artikel 1 van het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof (Trb. 1965, 71) belast dit hof met de uitleg van rechtsregels die de drie landen gemeen hebben en die zijn aangewezen hetzij bij verdrag, hetzij bij beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie.

De voorgestelde wijziging van lid 2 van artikel 1 van het verdrag dient om te voorkomen dat zich in de drie landen jarenlang afzonderlijk een nationale rechtspraak kan ontwikkelen omdat in één van de drie landen een overeenkomst, waarbij gemeenschappelijke rechtsregels zijn aangewezen, nog niet van kracht is. Het is duidelijk dat met deze wijziging de uniformiteit van de rechtspraak in de Benelux gediend is. Met de in de leden 3 en 4 van artikel 1 voorgestelde wijziging wordt het Comité van Ministers de bevoegdheid gegeven in de aanwijzingsbeschikking de hoofdstukken III en V te scheiden, zodat het juridisch mogelijk wordt alleen hoofdstuk III (rechtspraak op verzoek van een nationaal rechtcollege), dan wel alleen hoofdstuk V (rechtspraak op verzoek van het college van Scheidsrechters van de Unie) uit te sluiten, waardoor een aanzienlijke vereenvoudiging wordt bewerkstelligd in de procedure die ter zake tot op heden gevolgd moet worden.

Het ontwerp van het onderhavige protocol is op 13 mei 1980 door de voorzitter van de Ministeriële werkgroep van Justitie voorgelegd aan de Interparlementaire Raad. Deze bracht op 12 december 1980 een gunstig advies uit. Daarop heeft het Comité van Ministers het protocol vastgesteld.

Overigens hebben de ondergetekenden niets toe te voegen aan de gemeenschappelijke memorie van toelichting bij het protocol, welke als bijlage bij deze toelichtende nota is gevoegd. In het bijzonder voor nadere gegevens over de totstandkoming en de toelichting op de artikelen wordt daarnaar verwezen.

Aangezien het Verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, wat het Koninkrijk betreft, alleen voor Nederland geldt, zal het onderhavige protocol tot wijziging van artikel 1 van dat verdrag eveneens alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

De Minister van Buitenlandse Zaken,
M. van der Stoep

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, vierde lid, jo. derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.

- Het onderhavige Protocol heeft een tweeledig doel, t.w.:
- het Hof bevoegdheid verlenen tot uitleg van gemeenschappelijke rechtsregels, die als zodanig zijn aangewezen bij een door de drie Benelux-landen ondertekende overeenkomst die echter slechts tussen twee van die landen van kracht is;
 - Het Comité van Ministers de mogelijkheid verlenen om door dat Comité als gemeenschappelijke rechtsregels aangewezen bepalingen bij beschikking van de toepassing van het Verdrag, dan wel van een of twee der hoofdstukken III, IV of V daarvan, uit te sluiten.

A. Bevoegdheid van het Hof tot uitleg van rechtsregels die twee Benelux-landen gemeen hebben en die als zodanig zijn aangewezen bij een door de drie landen ondertekende overeenkomst

Deze toevoeging aan het Verdrag is noodzakelijk geworden n.a.v. een op 25 mei 1979 door het Hof gewezen arrest in de zaak VAN DER GRAAF/AGIO over de uitleg van artikel 4, lid 1, van de eenvormige wet op de dwangsom.

In dit uitvoerig gemotiveerde arrest verklaarde het Hof zich onbevoegd uitspraak te doen over de uitleg van vorenbedoelde bepaling, aangezien de Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom, slechts tussen twee van de landen van kracht was, zodat deze bepaling niet kan worden aangemerkt als een aan de drie landen gemene rechtsregel in de zin van artikel 1 van het Verdrag van 1965 tot instelling van het Hof.

Het is gewenst dat het Benelux-Gerechtshof zo spoedig mogelijk ook in die gevallen bevoegdheid krijgt tot het beantwoorden van vragen van uitleg, ten einde te vermijden dat in een der landen jurisprudentie tot stand komt zonder dat het Hof daarop zijn invloed heeft kunnen doen gelden.

Dit is de reden van de wijzigingen die door het onderhavige Protocol in het tweede lid van artikel 1 van het Verdrag worden aangebracht. Op grond van het aldus gewijzigde lid zal het Hof voortaan eveneens uitleg kunnen geven van gemeenschappelijke rechtsregels die als zodanig zijn aangewezen bij een door de drie landen ondertekende overeenkomst die echter slechts tussen twee van die landen van kracht is.

B. Bevoegdheid van het Comité van Ministers om bepalingen die door dat Comité als gemeenschappelijke rechtsregels zijn aangewezen, uit te sluiten van de toepassing van het Verdrag, dan wel van een of twee der hoofdstukken III, IV of V daarvan

Volgens de tekst van artikel 1, lid 3, van het Verdrag kan bij een beschikking van het Comité van Ministers tot aanwijzing van gemeenschappelijke rechtsregels de rechtsprekende bevoegdheid van het Hof (hoofdstukken III en V) dan wel de adviserende bevoegdheid (hoofdstuk IV) worden uitgesloten.

Zoals de tekst thans luidt, kunnen in een aanwijzingsbeschikking de hoofdstukken III en V niet worden gescheiden, zodat het juridisch onmogelijk is alleen hoofdstuk III (rechtspraak op verzoek van een nationaal rechtscollege) of alleen hoofdstuk V (rechtspraak op verzoek van het College van Scheidsrechters van de Unie) uit te sluiten.

Nu is de situatie echter zo dat in de meeste tot dusverre gesloten verdragen en protocollen, waarin gemeenschappelijke rechtsregels worden aangewezen, de in hoofdstuk V bedoelde bevoegdheden (rechtspraak op verzoek van het College van Scheidsrechters) zijn uitgesloten ten einde vermenging van voor het Hof en voor het College van Scheidsrechters lopende procedures te vermijden; terloops wordt opgemerkt dat bij laatstbedoelde instelling tot dusverre nimmer een verzoek tot uitleg aanhangig is gemaakt.

Tal van beschikkingen en aanbevelingen van het Comité van Ministers en van de verschillende ministeriële werkgroepen zijn als gemeenschappelijke rechtsregels aangewezen in het op 11 mei 1974 ondertekende Tweede Protocol ter uitvoering van artikel 1, lid 2, van het Verdrag en, zoals blijkt uit de memorie van toelichting bij dat Protocol, is ter vermijding van de omslachtige procedure tot ratificatie van verdragen besloten dat – overeenkomstig de huidige bepalingen van artikel 1 van het Verdrag – de aanwijzing van beschikkingen en aanbevelingen als gemeenschappelijke rechtsregels voortaan zal geschieden bij beschikking van het Comité van Ministers, nadat ter zake het advies is ingewonnen van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad.

Het is derhalve gewenst het derde lid van artikel 1 zodanig te wijzigen dat het Comité van Ministers ook de toepassing van alleen hoofdstuk V kan uitsluiten. Aldus kan het Comité van Ministers aan het Hof dezelfde bevoegdheden verlenen als die welke door het Eerste en het Tweede Protocol werden toegekend.

Dit is het doel van het onderhavige ontwerp-Protocol.